

Oponentský posudek
k diplomové práci Leoše Matějčka

“PEAK FIFTEEN”

MgA. Lucie Štamfestová

Ve svém diplomovém filmu se Leoš Matějček rozhodl pro téma masového turismu, konkrétně toho velehorského, což považuji za velmi zajímavou a originální volbu.

Ono totiž, zatímco o tom masovém, decimujícím zbytku autenticity světových historických měst a památek vůbec si asi nikdo neděláme iluze, o tom vysokohorském, který je ve výsledku snad ještě horší a cyničtější než ten “běžný” mezi námi ne-horolezci odkojenými komediemi Marie Poledňákové panuje mnoho převelikých iluzí.

Snad nikde jinde na světě není možné zemřít sám, bez povšimnutí vprostřed davu, obklopen “přáteli”, kteří vás prostě jen překročí a jdou bez výčitek dál...

Leoš vykresluje tento svébytný svět pomocí typických charakterů. Máme tu supervybaveného sběratele suvenýrů, partičku rozjuchaných instagramerů, zběsilého selfičkáře, bohatého turistu co má na vše svého šerpu i obyčejného pitomce, který díky své hlouposti a nepřipravenosti vše pokazí dříve, než se vůbec vydá na cestu k vrcholu. Tuto plejádu pak uzavírá typický dědek od turniketu, který je zde jakýmsi strážcem této novodobé brány “hrdinů”.

Z ledového oparu se střídavě vynořují různé situace a gagy, od optimistického rána, kdy se všichni srdnatě řadí do fronty na hrdinství, až po odpolední bouři a její tragicko-komické vyústění. Leošovi hrdinové postupně padají jako mouchy, ale co naplat, prostředí velehor je drsné a solidarita a nezištná pomoc tváří v tvář drsným žvlům se pod vrcholkem Everestu už dávno nepěstuje. Mně samotnou toto zjištění kdysi velmi šokovalo, ale současně i zaujalo. Proto mohu s čistým svědomím konstatovat, že Leoš Matějček ve svém filmu vůbec není daleko od pravdy, a to co se jeví jako čirá nadsázka má ve finále k pravdě blíže, než by se nám líbilo.

Mount Everest dnešních dní je totiž plný mrtvol. V roce 2013 jich tam leželo už něco přes 200. Kolik jich od té doby asi přibylo? Nikdo se jejich zmrzlá těla nikdy nepokusil snést dolů, nebo je alespoň nějakým způsobem zakrýt mohylou. Ne ne, na to se v tomto prostředí nehraje. Leží tam navždy ztuhlí, zkamenělí, tak jak padli k zemi, mnozí již desítky let a jejich barevné boty slouží jako orientační body pro ostatní.

Umírajícího Brita Davida Sharpa v roce 2006 překročilo na své cestě k vrcholu přes 40 horolezců, včetně beznohého rekordmana a televizního štábu, (který s umírajícím ještě stihl udělat krátký rozhovor) aniž by mu kdokoli z nich pomohl. A takových příběhů jsou desítky, možná stovky.

Sir Edmund Hillary k tomu v roce 2006 řekl: „ U nás v expedici v roce 1953 bylo naprosto nemyšlitelné, abychom nechali umírat někoho, kdo se ocitl v nesnázích. Lidé ztratili ponětí o lidských hodnotách. Náročnost práce ve velké výšce není omluvou. Zdá se mi, že celkový stav expedic na Everestu je hrozivý. Lidé mají jediný cíl – dostat se na vrchol. Nezajímá je nikdo, kdo potřebuje pomoc. Ale lidský život byl, je a bude daleko důležitější, než vrchol hory.“

Ale naše doba je skutečně jiná, než ta Hillaryho a (nejen) o tom s černým humorem pojednává i Leošův diplomový film. Protože základní hodnoty a dříve zdánlivě nepřekročitelná, byť nepsaná pravidla, která se vytratila z vysokohorského sportu plíživě mizí i zde, v naší bezpečné nížině, jen to tu snad, mimo drsnou přírodu nemá tak ostré kontury.

Leošovo vyprávění celkově funguje velmi dobře, příběh neškobrtá a přehledně plyne od začátku až do konce. Leoš umí pracovat s gagem, navíc je bravurní animátor, na film se "hezky dívá", je ve své výtvarné jednoduchosti zábavný a současně stylově čistý.

Moment, kdy se tato výtvarná jednoduchost trošku obrací proti autorovi je detail - tedy v technickém smyslu. Pro bližší pochopení postav a situací je střih na detail poměrně zásadní, a ten během vyprávění občas postrádám. Chtěla bych o jednotlivých charakterech prostě vědět o trošičku víc, obzvlášť u ústřední pětičky instagramerů by mne větší vhled do psychologie - tedy do tváře, očí jednotlivých postav docela potěšil a cynickou pointu příběhu ještě umocnil. Naopak některým gagům by slušelo svižnější tempo, například moment s vibrujícím břichem je zábavný, ale současně se mu věnuje zbytečně velký prostor na úkor dalších důležitějších, nebo zajímavějších dějů.

Vzdor těmto malým výtkám však považuji Leošův diplomový film za velmi zdařilý a ucelený. Pevně doufám, že není jeho zdaleka posledním autorským počinem.

Cíl práce - tedy krátký animovaný film byl z mého hlediska splněn, jak formálně, tak obsahově a to v profesionální kvalitě, výtvarnem a režii počínaje, úrovní animace konče. Krom několika výše zmiňovaných připomínek ke střihu nemám důvod k pochybnostem, a to ani co se týče původnosti námětu či zpracování.

Navrhuji známku jedna/výborně.

9.8. 2020

MgA. Lucie Honzák Štamfestová